

Bijlage 4

Beschrijving Natura 2000-gebieden

Mantingerzand

Het gaat om het aaneengesloten gebied van heide, bos en graslanden aan weerszijden van de Hoogeveense weg ten noorden en ten westen van Nieuw-Balinge. Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van 788 ha. Dit cijfer betreft de bruto-oppervlakte. Het Mantingerzand ligt geheel in de gemeente Midden-Drenthe.

Het gebied is aangewezen als een Natura 2000-gebied vanwege de aanwezigheid van de volgende instandhoudingsdoelen:

- H2310 Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*
- H2320 Psammofiele heide met *Calluna* en *Empetrum nigrum*
- H2330 Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen
- H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren
- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
- H5130 *Juniperus communis*-formaties in heide of kalkgrasland
- H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems

Op grond van het conceptbeheerplan worden daarnaast voorgesteld aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit om in de aanwijzing op te nemen:

- H4030 Droge heiden
- H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen
- H9190 Oude eikenbossen

Het Mantingerzand is een stuifzandgebied begroeid met vochtige en droge heiden en jeneverbessen. Verspreid liggen enkele naald- en loofbosjes. In laagten zijn vochtige gebieden aanwezig waaronder enkele zure vennen. Een aanzienlijk deel van het gebied bestaat uit voormalige landbouwgronden die worden ontwikkeld tot natuur, als uitvloeisel van het Plan Goudplevier.

In 2006 is het Mantingerzand met 119 gebieden (eerste tranche) voor aanwijzing in procedure gebracht. Voor het Mantingerzand is in 2009 een conceptbeheerplan opgesteld. De definitieve aanwijzing wordt als vervolg daarop in 2010 verwacht.

Provincie Drenthe is bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998.

Storingsfactor																			
	Oppervlakteverlies	Versnippering	Verzuring	Vermesting	Verzoeting	Verziltig	Verontreiniging	Verdroging	Vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering in populatiedynamiek	Bewuste verandering soortensamenstelling
Stuifzandheiden met struikheide	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
Binnenlandse kraaiheidebegroeiingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
Zandverstuivingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
Zure vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	...	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
Jeneverbesstruwelen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
*Heischrale graslanden	■	■	...	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■

Verdroging en vernatting

In het Mantingerzand zijn grondwaterafhankelijke habitattypen benoemd waarvoor de waterhuishouding (verdroging en vernatting) in en rond het Natura 2000-gebied een van de belangrijke invloedsfactoren is. Hier speelt vooral de verdroging een rol. Verdroging wordt onder andere veroorzaakt doordat het peilbeheer binnen de gebieden nog niet optimaal is (bijvoorbeeld doordat niet alle gronden zijn verworven), deels door andere functies in de directe omgeving die een lager peil vragen en/of andere waterhuishoudkundige ingrepen.

Afgelopen jaren zijn maatregelen uitgevoerd waardoor de grondwaterstand is verhoogd. De uitgangssituatie voor de gewenste Natura 2000-doelen is daardoor verbeterd. Dat neemt niet weg dat een aantal problemen blijven bestaan. In het door de waterschappen uit te voeren GGOR-traject (Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regiem) zal de relatie met de omgeving nadrukkelijk in beeld worden gebracht. Dit traject zal naar verwachting pas in 2010 worden afgerond. Op dat moment kan een beter oordeel worden gegeven over de vraag in hoeverre ingrepen in de omgeving kunnen bijdragen aan de instandhoudingsdoelen in het Natura 2000-gebied.

De oude heidegebieden waren sterk verdroogd. Door de nieuwe inrichting van de natuurontwikkelingsgebieden kan daaraan veel worden verbeterd, onder meer door een aantal oude sloten die nog aanwezig zijn, te dempen. Om er zeker van te zijn dat eventueel dempen van deze sloten geen nadelen voor de omliggende landbouw oplevert, wordt naar deze effecten nog onderzoek gedaan.

Vermesting

Luchtverontreiniging heeft een sterke negatieve invloed op de kwaliteit van voedselarme en kwetsbare habitattypen. Bij de overname van de voorstellen uit Plan Goudplevier is door de provincie toegezegd dat aan de landbouw in de omgeving geen extra beperkingen zouden worden opgelegd. Dit betekent onder meer dat de uitbreiding van habitattypen in de natuurontwikkelingsgebieden geen belemmeringen mag opleveren voor de landbouwbedrijven in de omgeving. Voor de habitattypen in de oude heidegebieden geldt echter het reguliere Natura 2000-beleid voor ammoniak. Het toevoegen van de habitattypen Droge heiden, Pioniervegetaties met snavelbiezen en Oude eikenbossen brengt hierin geen verandering.

Recreatie

Het huidige gebruik als wandel- en fietsgebied vormt geen bedreiging voor de instandhoudingsdoelen. De ontwikkeling naar een uitgestrekt heidelandschap biedt, bij een toename van het gebruik, voldoende mogelijkheden voor zonering en voor de instelling van rustgebieden voor de fauna.

Mantingerbos

Het aaneengesloten gebied van beekdalgraslanden en bos tussen Bruntinge en Mantinge is het Mantingerbos. Het Natura 2000-gebied beslaat een brutooppervlakte van 47 ha.

Het Mantingerbos ligt geheel in de gemeente Midden-Drenthe.

Het gebied is aangewezen als een Natura 2000-gebied vanwege de aanwezigheid van de volgende instandhoudingsdoelen:

H9120 Atlantische zuurminnende beukenbossen met hulst en soms ook Taxus in de ondergroei

H9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met zomereik

Het Mantingerbos bestaat uit het eigenlijke Mantingerbos, het Thijnsbosje en het Noordlagerbos en de beekdalgraslanden langs het Oude Diep. Het vormt een relatief goed bewaard restant van het vlakke oorspronggebied van die beek. Het Mantingerbos is een oud bosrestant waarin hulst plaatselijk aspectbepalend is. De bodem van het Mantingerbos is een van de oudste ongestoorde bosbodems van Drenthe.

In 2006 is het Mantingerbos met 119 gebieden (eerste tranche) voor aanwijzing in procedure gebracht. Voor het Mantingerbos is in 2009 een conceptbeheerplan opgesteld. De definitieve aanwijzing wordt als vervolg daarop in 2010 verwacht.

Provincie Drenthe is bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998.

Storingsfactor	Oppervlakteverlies	Versnippering	Verzuring	Vermesting	Verzoeting	Verziltig	Verontreiniging	Verdroging	Vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering in populatiedynamiek	Bewuste verandering soortensamenstelling
Beuken-eikenbossen met hulst	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Oude eikenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■

Waterhuishouding

In het gebied wordt een herstelplan uitgevoerd, waarbij de waterhuishouding wordt gericht op het ondersteunen van de natuurdoelen en het zoveel mogelijk vasthouden van water (Waterbeheer 21ste eeuw of WB21). Ten opzichte van het doelgebied, de kop van het beekdal, liggen de eikenbossen hoog, zodat dit geen aanmerkelijke gevolgen heeft.

Landbouw

De habitattypen hebben een relatief hoge kritische stikstofdepositiewaarde. Voor de huidige landbouw in de omgeving zullen daarom uit de aanwijzing als een Natura 2000-gebied geen nieuwe beperkingen voortvloeien. Intensivering of uitbreiding van veehouderij is afhankelijk van de mogelijkheden binnen de milieuregelgeving.

Recreatie

Het beperkte gebruik als wandelgebied vormt geen bedreiging voor de instandhoudingsdoelen.

Elperstroomgebied

Globaal gaat het om het beekdalgebied met aangrenzend bosgebied ten oosten van Elp. Het Natura 2000-gebied beslaat een bruto-oppervlakte van 355 ha. Het Elperstroomgebied ligt grotendeels in de gemeente Midden-Drenthe.

Het gebied is aangewezen als een Natura 2000-gebied vanwege de aanwezigheid van de volgende instandhoudingsdoelen:

- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met struikhei
- H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems

Verdroging en vernatting

In het Elperstroomgebied zijn grondwaterafhankelijke habitattypen benoemd waarvoor de waterhuishouding (verdroging en vernatting) in en rond het Natura 2000-gebied een van de belangrijke invloedsfactoren is. Hier speelt vooral de verdroging een rol. Verdroging wordt onder andere veroorzaakt doordat het peilbeheer binnen de gebieden nog niet optimaal is (bijvoorbeeld doordat niet alle gronden zijn verworven), deels door andere functies in de directe omgeving die een lager peil vragen en/of andere waterhuishoudkundige ingrepen.

Afgelopen jaren zijn maatregelen uitgevoerd waardoor de grondwaterstand is verhoogd. De uitgangssituatie voor de gewenste Natura 2000-doelen is daardoor verbeterd. Dit neemt niet weg dat een aantal problemen blijven bestaan. In het door de waterschappen uit te voeren GGOR-traject (Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regiem) zal de relatie met de omgeving nadrukkelijk in beeld worden gebracht. Dit traject zal naar verwachting pas in 2010 worden afgerond. Op dat moment kan een beter oordeel worden gegeven over de vraag in hoeverre ingrepen in de omgeving kunnen bijdragen aan de instandhoudingsdoelen in het Natura 2000-gebied.

De oude heidegebieden waren sterk verdroogd. Door de nieuwe inrichting van de natuurontwikkelingsgebieden kan daaraan veel worden verbeterd, onder meer door een aantal oude sloten die nog aanwezig zijn, te dempen. Om er zeker van te zijn dat eventueel dempen van deze sloten geen nadelen voor de omliggende landbouw oplevert, wordt naar deze effecten nog onderzoek gedaan.

Vermesting

Luchtverontreiniging heeft een sterke negatieve invloed op de kwaliteit van voedselarme en kwetsbare habitattypen. Een belangrijke uitkomst uit de berekeningen is, dat de maatregel 'Bedreven bedrijven' (Duurzaam boer blijven in Drenthe) als de meest effectieve maatregel naar voren komt. Het gaat hier om een combinatie van maatregelen op het gebied van voeraanpassing, stalinrichting en bedrijfsvoering in de melkveehouderij. Daarna volgen emissiearme stallen en nageschakelde technieken in de intensieve veehouderij.

Recreatie

Het huidige gebruik van de randen als wandel- en fietsgebied vormt geen bedreiging voor de instandhoudingsdoelen. Het gebied heeft voldoende mogelijkheden voor zonering en voor de instelling van rustgebieden voor de fauna. Dit geldt in het bijzonder in het broedseizoen.

Fochteloërveen

Het grote aaneengesloten gebied bij Veenhuizen ten zuiden van het Veenhuizerkanaal en de Kolonievvaart is het Fochteloërveen. Het Fochteloërveen ligt op de grens van Friesland en Drenthe. Het

Habitatrichtlijngebied en het Vogelrichtlijngebied vallen beide geheel samen met de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Het Natura 2000-gebied beslaat een bruto-oppervlakte van 2.599 ha.

Het Fochteloërveen ligt geheel buiten de gemeente Midden-Drenthe, maar de gemeente grenst rechtsreeks aan de zuidkant en een deel van de oostgrens hiervan.

Vanaf 1975 is herstel van het levend hoogveen een centrale doelstelling voor het gebied. Sinds die tijd zijn binnen en buiten het gebied ingrijpende maatregelen uitgevoerd om de waterhuishouding hierop in te richten. Het gebied was al in 1998 aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn, vanwege de functie als overwinteringsgebied (slaapplaats) voor ganzen, zwanen en eenden en als broedgebied voor enkele andere vogelsoorten. Vanaf 1975 is herstel van het levend hoogveen een centrale doelstelling voor het gebied. Sinds die tijd zijn binnen en buiten het gebied ingrijpende maatregelen uitgevoerd om de waterhuishouding hierop in te richten.

In de eerste beheerplanperiode (2009-2015) zullen concrete inspanningen vooral blijven gericht op hydrologisch herstel en behoud en uitbreiding van het open karakter van het Fochteloërveen.

Bij Veenhuizen is de zorg voor het cultuurhistorisch erfgoed van de ontginningskolonie en belangrijke factor.

Het gebied is aangewezen als een Natura 2000-gebied vanwege de aanwezigheid van de volgende instandhoudingsdoelen:

H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met struikhei

H4030 Droge Europese heide

H7110 *Actief hoogveen

H7120 Aangetast hoogveen, waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is

Het Fochteloërveen maakte in het verleden onderdeel uit van de uitgestrekte Smilderven en die ooit grote delen van noordwest-Drenthe en aangrenzend Friesland bedekten. Vrijwel het gehele oorspronkelijke hoogveengebied is afgegraven. Het Fochteloërveen lag aan de rand van dit grote veen en bestaat uit een naar verhouding jong en ondiep (tot 2 m) veenpakket. Er zijn maatregelen genomen om de groei van het hoogveen te stimuleren, zoals het plaatsen van damwanden en het aanbrengen van stuwen. Na een stilstandfase in de veengroei bevat het Fochteloërveen nu een relatief grote kern met actief hoogveen. Het gebied wordt verder gekenmerkt door zijn uitgestrektheid en boomloosheid (buiten de boswachterij aan de noordkant). Het gebied bestaat, naast het levende hoogveen in het centrale deel, uit droge en vochtige heide en vennen, enige graslanden en in het noorden enkele naaldbossen. Ondiep, open water ligt in de Vloeiweiden, Zuidwestplassen en Esmeer. Het Esmeer is een pingoruïne.

In 2006 is het Fochteloërveen met 119 gebieden (eerste tranche) voor aanwijzing in procedure gebracht. Voor het Fochteloërveen is in 2009 een conceptbeheerplan opgesteld. De definitieve aanwijzing wordt als vervolg daarop in 2010 verwacht.

Provincie Drenthe is bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998.

Storingsfactor																			
	Oppervlakteverlies	Versnippering	Verzuring	Vermesting	Verzoeting	Verziltig	Verontreiniging	Verdroging	Vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering in populatiedynamiek	Bewuste verandering soortensamenstelling
Zure vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Droge heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Actieve hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Herstellende hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Geoorde fuut (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine Zwaan	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kolgans	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Paapje (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Porseleinhoen (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roodborsttapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slobeend	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Toendrarietgans	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wilde Zwaan	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wintertaling	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Factoren als oppervlakteverlies, versnippering, verandering van de dynamiek in het substraat of door mechanische effecten, kunnen vanuit aangrenzende gebieden moeilijk plaatsvinden. Deze factoren spelen in planologisch opzicht daarom geen rol in dit bestemmingsplan.

Waterhuishouding

Op het gebied van de waterhuishouding zijn de volgende maatregelen in uitvoering of voorbereiding:

- interne compartimentering (reeds grotendeels uitgevoerd);
- inrichting Friese randzone;
- inrichting Esmeergebied, Norger Petgaten en Stallaan;

- bosvorming en ontwatering Bankenbos.

Het aangrenzende gebied de Zeven Blokken in de gemeente Midden-Drenthe ligt aanzienlijk lager dan het Fochteloërveen. Ondanks de aanwezigheid van slecht doorlatende lagen, is het mogelijk dat grondwater vanuit het hoogveen naar de Zeven Blokken stroomt. De mate waarin dit gebeurt, is echter onduidelijk. Het GGOR-traject van het waterschap zal duidelijk maken wat dit betekent voor de landbouwontwikkeling ter plaatse en voor de mate waarin de doelen in het hoogveen kunnen worden gerealiseerd. Dit onderzoek vindt mede plaats op verzoek van de herinrichtingscommissie die werkt aan een optimale verkaveling en inrichting met oog op het naast elkaar bestaan van verschillende doelen als landbouw en natuur. Eerdere onderzoeken geven aan dat directe invloed op de hoogveenvorming in het Fochteloërveen beperkt is. Binnen 1.000 m van het Fochteloërveen zijn echter alle werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op het grondwater, aanleg- en Natuurbeschermingswetvergunningplichtig en daarom in het bestemmingsplan gebonden aan een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden.

Landbouw

Landbouwers rondom het Fochteloërveen zien de ganzen als een probleem. Schade kan worden verhaald, maar de procedure is lastig. Overwogen wordt om ook in dit gebied ganzen foerageergebieden (gedooggebieden) aan te wijzen in het kader van Programma Beheer en het Natuurbeheerplan Drenthe versie 2009. De hogere waterpeilen in het gebied leiden tot wateroverlast op de landbouwgronden in de omgeving. Nader onderzoek in het kader van GGOR is nodig om de problematiek en mogelijke oplossingen helder te maken.

Vier van de vijf habitattypen die als instandhoudingsdoel voor het Fochteloërveen gelden, zijn gevoelig voor eutrofiering. Voor de landbouw zullen in het kader van het ammoniakbeleid, uit de aanwijzing als Natura 2000-gebied extra beperkingen voortvloeien. In het bestemmingsplan zijn agrarische ontwikkelingen gebonden aan een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden of wijzigingsbevoegdheid, met gunstige uitkomsten van een vooronderzoek in het kader van Natura 2000 als voorwaarde.

Recreatie

Het huidige gebruik als wandel- en fietsgebied vormt geen bedreiging voor de instandhoudingsdoelen. De zonering en de huidige toegangsregels zorgen voor voldoende rust voor zowel broedvogels als niet-broedvogels.

Wel is verstoring vanuit de lucht (klein vliegverkeer, luchtballonnen) een belangrijk knelpunt. Handhaving van de regelgeving voor stiltegebied is een probleem. De invloed hierop vanuit het plangebied Midden-Drenthe is echter klein.

Externe werking

Voor ganzen en zwanen zijn foerageergebieden aangewezen buiten de begrenzing van het Fochteloërveen. Deze liggen binnen 35 km van het Fochteloërveen en voor een belangrijk deel in de gemeente Midden-Drenthe. In het Beleidskader Faunabeheer heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit besloten om in totaal 80.000 ha in Nederland als foerageergebied aan te wijzen voor de opvang van overwinterende ganzen en smienten. De provincie heeft als taak om de foerageergebieden aan te wijzen en te begrenzen. In deze gebieden kunnen vogels in de wintermaanden ongestoord foerageren, zonder te worden verjaagd. Binnen de begrensde foerageergebieden zijn er subsidiemogelijkheden in het kader van de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer. De begrenzing is eerder door Gedeputeerde Staten vastgesteld in mei 2005 in het Gebiedsplan foerageergebieden voor overwinterende ganzen. Ruimtelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de foerageermogelijkheden in deze gebieden zijn vergunningplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet. Daarom zijn het aanbrengen van verharding, bebouwing en beplantingen, of bodemwerkzaamheden en het scheuren van grasland omgevingsvergunningplichtig. Daarbij zal het college van burgemeester en wethouders de benodigde vergunning slechts verlenen, wanneer uit vooronderzoek blijkt, dat de vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, kan worden verleend. Deze foerageergebieden zijn opgenomen in de toetsingskaart natuur.

Provincie Drenthe heeft een grote verantwoordelijkheid voor weidevogelsoorten die juist een zwaartepunt van hun verspreiding in Drenthe hebben liggen, zoals Slobeend en Paapje. Het is niet zinvol om per soort voor te schrijven welke dichtheden er minimaal moeten voorkomen. Daarom wordt uitgegaan van een groep weidevogels met een totale dichtheid van soorten, waarbij deze onderling uitwisselbaar zijn. Er zullen steeds een aantal broedparen en territoria van basissoorten in het gebied aanwezig moeten zijn. De samenhang met natuurgebieden kan ervoor zorgen dat er een terrein van voldoende oppervlakte adequaat kan worden beheerd.

Drentsche Aa-gebied

Het gebied is gelegen in het stroomgebied van de Drentsche Aa en omvat de beek, de zijbeken (met name Anloër Diepje, Andersche Diep tot en met Gasterensche Diep, Scheebroekenloop), de oeverlanden, de aangrenzende heide en bosgebieden (onder andere Balloërveld, Gasterse Duinen, De Strubben, Eexterveld, Smalbroeken) en de omgeving van Geelbroek. Het gebied strekt zich uit van Amen en Papenvoort in het zuiden tot Glimmen in het noorden.

Het Natura 2000-gebied (alleen Habitatrichtlijngebied) beslaat bruto een oppervlakte van ongeveer 3.900 ha. De deelgebieden Geelbroek, Amen (Smalbroeken) en Andersche Diep hebben oppervlakten van respectievelijk circa 270, 240 en 280 ha.

Het Drentsche Aa-gebied ligt vrijwel geheel buiten de gemeente Midden-Drenthe behalve het deelgebied Geelbroek, dat bij de noordoost grens van de gemeente met een paar percelen er net binnen valt.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft besloten dat op 24 september 2009 de conceptaanwijzing start van nog eens 11 Natura 2000-gebieden. Het gaat dan ondermeer om het Drentsche Aa-gebied. De definitieve aanwijzing is dan niet voor 2010 te verwachten.

Het gebied is aangewezen als een Natura 2000-gebied vanwege de aanwezigheid van de volgende instandhoudingsdoelen:

- H2310 Psammofiele heide met dophei en stekelbrem
- H2320 Psammofiele heide met dophei en kraaihei
- H2330 Open grasland met struisgrassen op landduinen
- H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren
- H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitriche-Batrachion*
- H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met struikhei
- H4030 Droge Europese heide
- H5130 Jeneverbes-formaties in heide of kalkgrasland
- H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems
- H6410 Grasland met pijpenstrootje op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem
- H7110 *Actief hoogveen
- H7140 Overgangs- en trilveen
- H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
- H9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukbossen behorend tot het *Carpinion-betuli*
- H9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met zomereik
- H91D0 *Veenbossen
- H91E0 *Bossen op alluviale grond met grauwe els en gewone es (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

- H1099 Rivierprik
- H1134 Bittervoorn
- H1145 Grote modderkruiper
- H1149 Kleine modderkruiper
- H1163 Rivierdonderpad
- H1166 Kamsalamander

- A153 Watersnip
- A275 Paapje
- A338 Grauwe klauwier

is niet met planregels te sturen. Bovendien ligt het overgrote deel van het beschermde gebied buiten het plangebied.

Externe werking

De provincie Drenthe heeft een grote verantwoordelijkheid voor weidevogelsoorten die juist een zwaartepunt van hun verspreiding in Drenthe hebben liggen, zoals Paapje. Er wordt uitgegaan van een groep weidevogels, met een totale dichtheid van soorten, waarbij deze onderling uitwisselbaar zijn. De samenhang met andere natuurgebieden in het stroomdal van de Drentsche Aa kan ervoor zorgen dat er een terrein van voldoende oppervlakte adequaat kan worden beheerd.

Drents-Friese Wold & Leggelderveld

Globaal gaat het om het grote aaneengesloten gebied dat is gelegen in de driehoek tussen Appelscha in het noorden en Diever en Vledder in het zuiden. Het Natura 2000-gebied beslaat bruto een oppervlakte van 7.359 ha. Hiervan is 6.758 ha zowel een Vogelrichtlijn- als Habitatrichtlijngebied. Het resterende deel (602 ha) is alleen een Habitatrichtlijngebied.

Het Drents-Friese Wold ligt geheel voor een klein deel (De Bunders bij Hoogersmilde), maar het Leggelderveld voor een belangrijk deel, in de gemeente Midden-Drenthe.

In 2006 is het Drents-Friese Wold en Leggelderveld met 119 gebieden (eerste tranche) voor aanwijzing in procedure gebracht. De definitieve aanwijzing wordt als vervolg daarop in 2010 verwacht. Het beheerplan moet dan voor 2013 klaar zijn. Provincie Drenthe is bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998.

Het gebied is aangewezen als een Natura 2000-gebied vanwege de aanwezigheid van de volgende instandhoudingsdoelen:

H2310 Psammofiele heide met dophei en stekelbrem

H2320 Psammofiele heide met dophei en kraaihei

H2330 Open grasland met struisgrassoorten op landduinen

H3110 Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten
(*Littorelletalia uniflorae*)

H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*

H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren

H3260 Submontane en laaglandrivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitrichio-Batrachion*

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*

H5130 Jeneverbes-formaties in heide of kalkgrasland

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems

H7110 *Actief hoogveen

H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
H9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met zomereik

H1166 Kamsalamander

H1831 Drijvende waterweegbree

Het Drents-Friese Wold vormt een zeer afwisselend landschap. Het gebied kent veel naaldbossen, maar daarnaast zijn stuifzanden, heidevelden, jeneverbesstruweel, schrale graslanden, zwak gebufferde vennen, loofbossen en beken aanwezig. Het stuifzand komt vooral voor op het Aekingerzand. In Berkenheuvel komen uitgestrekte kraaiheidebegroeiingen voor. Het Doldersummerveld en het Wapserzand zijn twee grote heideterreinen met vochtige en natte heide met vennetjes. Natte slenken en droge zandruggen wisselen elkaar af.

In het gebied van de Vledder Aa is herstel van oorspronkelijke beekdalnatuur tot stand gebracht. Ook bij de Schoapedobbe heeft natuurherstel plaatsgevonden. Het is een heuvelachtig heidegebied met zandverstuivingen en vennen ('dobben'). Het Leggelderveld bestaat uit natte heiden, pioniervegetaties met snavelbiezen en heischraal grasland.

Verdroging en vernatting

In het Leggelderveld zijn de grondwaterafhankelijke habitattypen natte heiden, pioniervegetaties met snavelbiezen en heischraal grasland waarvoor verdroging en vernatting in en rond het Natura 2000-gebied een van de belangrijke invloedsfactoren is. Verdroging wordt onder andere veroorzaakt doordat het peilbeheer binnen de gebieden nog niet optimaal is, door andere functies in de directe omgeving die een lager peil vragen en/of andere waterhuishoudkundige ingrepen. In het door de waterschappen uit te voeren GGOR-traject (Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regiem) zal de relatie met de omgeving nadrukkelijk in beeld worden gebracht. Dit traject zal naar verwachting pas in 2010 worden afgerond. Op dat moment kan een beter oordeel worden gegeven over de vraag in hoeverre ingrepen in de omgeving kunnen bijdragen aan de instandhoudingsdoelen in het Natura 2000-gebied.

De oude heidegebieden waren sterk verdroogd. Door de nieuwe inrichting van de natuurontwikkelingsgebieden kan daaraan veel worden verbeterd.

Vermesting

Luchtverontreiniging heeft een sterke negatieve invloed op de kwaliteit van voedselarme en kwetsbare habitattypen zoals Oude bossen en (Zeer) Zwakgebufferde vennen in het aangrenzende deel van het Drents-Friese Wold of heischraal grasland in het Leggelderveld. Een belangrijke uitkomst uit de berekeningen is, dat de maatregel 'Bedreven bedrijven' (Duurzaam boer blijven in Drenthe) als de meest effectieve maatregel naar voren komt. Het gaat hier om een combinatie van maatregelen op het gebied van voeraanpassing, stalrichting en bedrijfsvoering in de melkveehouderij. Daarna volgen emissiearme stallen en nageschakelde technieken in de intensieve veehouderij. Op basis van de berekeningen door Alterra is hiervoor een provinciaal beleidskader ontwikkeld, dat zal worden gehanteerd, zolang er geen verdere landelijke regelgeving beschikbaar is. Daarnaast wordt verder gewerkt aan een generiek beleid (milieuregelgeving en stimulering) om ook de achtergronddepositie binnen Drenthe, maar ook in Friesland, verder terug te dringen.

Recreatie

Het huidige gebruik van de randen als zwem-, wandel- en fietsgebied vormt geen bedreiging voor de instandhoudingsdoelen. Het Leggelderveld kent deels een toegangskaartensysteem en met rasters afgescheiden terreindelen rond de voormalige kalkzandwinningsplas. Het gebied heeft voldoende mogelijkheden voor zonerings- en voor de instelling van rustgebieden voor de fauna.

Externe werking

Kamsalamander komt voor in kleinschalige, deels agrarische, landschappen vooral bij overgang van bos naar grasland: gebieden met hagen, houtwallen, rijen knotbomen, rietkragen, vochtige bosjes en poelen. De volwassen kamsalamander verblijft doorgaans van maart tot in juli in het water. Een klein percentage van de volwassen dieren blijft het gehele jaar in het water. De meeste individuen gaan vanaf juli tot in september het land op en trekken

naar de overwinteringsplaats in de nabijheid (<400 m). De voortplantingshabitat wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, halfbeschaduwde, voedselrijke wateren (poelen, vennen, sloten) met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. De wateren moeten een groot deel van het jaar water bevatten, maar incidenteel droogvallen kan gunstig zijn voor kamsalamander, omdat daarmee vissen uit het water verdwijnen die anders larven en eieren opeten. De soort overwintert op het land (periode november-maart). De landhabitat wordt gevormd door kleine landschapselementen waarin voldoende vorstvrije plaatsen aanwezig zijn zoals bosjes, hagen, struwelen, houtwallen, overhoekjes en bosranden.

De soort is tevens streng beschermd (bijlage IV) door de Flora- en faunawet. Kamsalamander is gevoelig voor veel bedreigingen. In ruimtelijk opzicht komt het gevaar vooral van aantasting van verblijfsplaatsen in de vorm van het dempen van wateren of het opruimen of opschonen van kleine landschapselementen. Tot 400 m rond poelen en de begrenzing van het Drents-Friese Wold of het Leggelderveld is het dempen van waterpartijen of het amoveren van opgaande beplantingen daarom gebonden aan een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden. Daarbij zal het college van burgemeester en wethouders de benodigde vergunning slechts verlenen, wanneer uit vooronderzoek blijkt, dat de vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet, door de respectievelijke bevoegde gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, kan worden verleend.

Dwingelderveld

Globaal gaat het om het grote aaneengesloten gebied van bos en heide ten zuidoosten van Dwingelloo. Het Habitatrictlijngebied en het Vogelrichtlijngebied vallen beide geheel samen met de begrenzing van het Natura 2000-gebied.

Het Natura 2000-gebied beslaat bruto een oppervlakte van 3.823 ha. Het Dwingelderveld ligt voor het overgrote deel buiten de gemeente Midden-Drenthe maar grenst er voor de hele oostgrens en een deel van de noordgrens van het gebied aan. Circa 1 ha bij Smalbroek ligt binnen de gemeente.

Het Dwingelderveld is een van de belangrijkste en meest gevarieerde heidegebieden van West-Europa. Het is een Nationaal Park. Onder leiding van het overlegorgaan van het Nationale Park wordt samengewerkt aan inventarisaties en aan maatregelen om de natuurwaarden te behouden en te versterken en het recreatief gebruik in goede banen te leiden en te stimuleren.

In 2006 is het Dwingelderveld met 119 gebieden (eerste tranche) voor aanwijzing in procedure gebracht. Voor het Dwingelderveld is in 2009 een

conceptbeheerplan opgesteld. De definitieve aanwijzing wordt als vervolg daarop in 2010 verwacht.

Provincie Drenthe is bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998.

Het gebied is aangewezen als Natura 2000 vanwege de aanwezigheid van de volgende instandhoudingsdoelen:

- H2310 Psammofiele heide met dophei en stekelbrem
 - H2320 Psammofiele heide met dophei en kraaihei
 - H2330 Open grasland met struisgrassoorten op landduinen
 - H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
 - H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren
 - H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met struikhei
 - H4030 Droge Europese heide
 - H5130 Jeneverbesformaties in heide of kalkgrasland
 - H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems
 - H7110 *Actief hoogveen
 - H7120 Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is
 - H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
 - H9120 Atlantische zuurminnende beukenbossen met hulst en soms ook *Taxus* in de ondergroei (*Quercion robori-petraeae* of *Ilici-Fagenion*)
 - H9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met zomereik
- H1166 Kamsalamander

Het Dwingelderveld is een uitgestrekt heideterrein in het oude Drentse esdorpenlandschap. Het gebied herbergt uitgestrekte vochtige heidegebieden, hoogveenvennen, zure en zwakgebufferde vennen, oude eikenbossen, een klein hoogveen, droge heide, stuifzanden en jeneverbesstruwelen. In het gebied liggen prehistorische grafheuvels.

De Boswachterij Dwingeloo bestaat uit bossen die begin twintigste eeuw zijn aangeplant op stuifzand en heide. In de bossen liggen diverse vennetjes en heidevelden. Het Lheebroekerzand is een zeer afwisselend stuifzandgebied met bos, heide en jeneverbesstruweel. De Anserdennen is een heuvelachtig deel waar gemengd bos, heide en vennen op voormalig stuifzand voorkomen.

Het Terhorsterzand, ten oosten van de autoweg A28, heeft vergelijkbare natuurwaarden. Het hoort wel tot het Nationale Park maar is niet opgenomen binnen de Natura 2000-begrenzing.

In voorbereiding is de aanleg van een ecoduct van het Dwingelderveld naar het Terhorsterzand om de barrièrewerking van de A28 te verminderen.

Storingsfactor																			
	Oppervlakteverlies	Versnippering	Verzuring	Vermesting	Verzoeting	Verziltig	Verontreiniging	Verdroging	Vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering in populatiedynamiek	Bewuste verandering soortensamenstelling
Stuifzandheiden met struikhei	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Zandverstuivingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Zwakgebufferde vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Zure vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	...	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Droge heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Jeneverbesstruwelen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
*Heischrale graslanden	■	■	...	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
*Actieve hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Herstellende hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Pioniervegetaties met snavelbiezen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Beuken-eikenbossen met hulst	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Oude eikenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Kamsalamander	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■
Boomleeuwerik (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Dodaars (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Geoorde fuut (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Kleine Zwaan	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Paapje (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Roodborsttapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Slobeend	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Tapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Toendrarietgans	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Wintertaling	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Zwarte Specht (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Waterhuishouding

Het Inrichtingsplan Dwingelderveld behelst onder meer een uitgebreide aanpassing van de waterhuishouding ten behoeve van de natuurdoelen, zoals die zijn vastgelegd in het GGOR. Daarenboven wordt gewerkt aan het realiseren van een grote capaciteit om in tijden van hoge neerslag water langer in het gebied vast te houden. Bij de uitwerking van de

waterhuishoudkundige inrichting is zorgvuldig rekening gehouden met de eisen die aan dit 'extreem vasthouden' moeten worden gesteld vanuit de instandhoudingsdoelen.

De maatregelen in het gebied zullen bijdragen aan een gunstiger waterhuishouding voor diverse waterafhankelijke habitattypen. Een knelpunt blijft de hydrologische relatie met de omliggende beekdalen, waaronder die van de Beilerstroom. Nader onderzoek, na uitvoering van de huidige plannen, kan meer inzicht geven in de omvang van dit knelpunt.

Landbouw

Voor de landbouw zullen alleen in het kader van het ammoniakbeleid, uit de aanwijzing als een Natura 2000-gebied extra beperkingen voortvloeien.

Recreatie

Er zijn delen van het Dwingelderveld en daarmee van het Lheebroekerzand die tijdens het broedseizoen zo rustig mogelijk moeten blijven. Dat kan vaak worden bereikt door een slimme zonering, waarbij de locaties en de omvang van de parkeerplaatsen voor de auto al erg sturend zijn. Soms kan de terreinbeheerder enkele van de vele paadjes en paden afsluiten of dicht laten groeien; vrijwel ongemerkt worden mensen zo 'gestuurd'. Ook uitgezette routes zijn een uitgelezen manier om mensen de mooiste plekjes in een gebied te tonen en meteen ook de meest kwetsbare 'stiltegebieden' te ontzien. Wat vrijwel nooit kan in een Natura 2000-gebied zijn loslopende honden en motorcrossers; beide groepen 'gebruikers' zorgen voor te veel verstoring. Het huidige gebruik als een wandel- en fietsgebied vormt geen bedreiging voor de instandhoudingsdoelen. De zonering en de huidige toegangsregels zorgen voor voldoende rust voor zowel broedvogels als niet-broedvogels.

Wel is verstoring vanuit de lucht (klein vliegverkeer, luchtballonnen) een belangrijk knelpunt. Behalve ontsluiting en parkeren, zijn dit geen ruimtelijk te beïnvloeden functies. Gezien het geringe oppervlak in het plangebied van dit bestemmingsplan, vloeien hieruit geen consequenties.

Externe werking

Voor ganzen en zwanen zijn foerageergebieden aangewezen buiten de begrenzing van het Dwingelderveld. Deze liggen binnen 35 km van het Dwingelderveld en voor een belangrijk deel in de gemeente Midden-Drenthe. In het Beleidskader Faunabeheer heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit besloten om in totaal 80.000 ha in Nederland als foerageergebied aan te wijzen voor de opvang van overwinterende ganzen en smienten. De provincie heeft als taak om de foerageergebieden aan te wijzen en te begrenzen. In deze gebieden kunnen vogels in de wintermaanden ongestoord foerageren, zonder te worden verjaagd. Binnen de begrensde foerageergebieden zijn er subsidiemogelijkheden in het kader van de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer. De begrenzing is eerder door Gedeputeerde Staten vastgesteld in mei 2005 in het Gebiedsplan foerageergebieden voor overwinterende ganzen. Ruimtelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de foerageermogelijkheden in deze gebieden

zijn vergunningplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet. Daarom zijn het aanbrengen van verharding, bebouwing en beplantingen, of bodemwerkzaamheden en het scheuren van grasland omgevingsvergunningplichtig. Daarbij zal het college van burgemeester en wethouders de benodigde vergunning slechts verlenen, wanneer uit vooronderzoek blijkt, dat de vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, kan worden verleend.

Kamsalamander komt voor in kleinschalige, deels agrarische, landschappen vooral bij de overgang van bos naar grasland: gebieden met hagen, houtwallen, rijen knotbomen, rietkragen, vochtige bosjes en poelen. De volwassen kamsalamander verblijft doorgaans van maart tot in juli in het water. Een klein percentage van de volwassen dieren blijft het gehele jaar in het water. De meeste individuen gaan vanaf juli tot in september het land op en trekken naar de overwinteringsplaats in de nabijheid (minder dan 400 m). De voortplantingshabitat wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, halfbeschaduwde, voedselrijke wateren (poelen, vennen, sloten) met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. De wateren moeten een groot deel van het jaar water bevatten, maar incidenteel droogvallen kan gunstig zijn voor kamsalamander, omdat daarmee vissen uit het water verdwijnen die anders larven en eieren opeten. De soort overwintert op het land (periode november-maart). De landhabitat wordt gevormd door kleine landschapselementen waarin voldoende vorstvrije plaatsen aanwezig zijn zoals bosjes, hagen, struwelen, houtwallen, overhoekjes en bosranden.

De soort is tevens streng beschermd (bijlage IV) door de Flora- en faunawet.

Kamsalamander is gevoelig voor veel bedreigingen. In ruimtelijk opzicht komt het gevaar vooral van aantasting van de verblijfsplaatsen in de vorm van het dempen van wateren of het opruimen of opschonen van kleine landschapselementen. Tot 400 m rond poelen en de begrenzing van het Dwingelderveld is het dempen van waterpartijen of het amoveren van opgaande beplantingen daarom gebonden aan een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden. Daarbij zal het college van burgemeester en wethouders de benodigde vergunning slechts verlenen, wanneer uit vooronderzoek blijkt, dat de vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet, door de respectievelijke bevoegde gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, kan worden verleend.

Witterveld

Globaal gaat het om het heide-, bos- en hoogveengebied ten zuidwesten van Assen. Het voormalige beschermd natuurmonument Witterveld heeft een oppervlakte van bruto 463 ha en ligt geheel binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Witterveld. Het voormalige beschermd natuurmonument is

apart op de kaart aangegeven. Het Natura 2000-gebied beslaat een bruto-oppervlakte van 482 ha.

Het Witterveld ligt vrijwel geheel buiten de gemeente Midden-Drenthe, maar grenst daar voor ongeveer de helft aan. In het zuidoosten van het Witterveld ligt circa 12 ha binnen de gemeente.

In 2006 is het Witterveld met 119 gebieden (eerste tranche) voor aanwijzing in procedure gebracht. De definitieve aanwijzing wordt als vervolg daarop in 2010 verwacht, waarna binnen drie jaar een beheerplan moet zijn opgesteld. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe is bevoegd gezag, maar doet dit in samenspraak met de beheerder het Minister van Defensie.

Het gebied is aangewezen als Natura 2000 vanwege de aanwezigheid van de volgende instandhoudingsdoelen:

H2320 Psammofiele heide met dophei en kraaihei

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met struikhei

H4030 Droge Europese heide

H7110 *Actief hoogveen

H7120 Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is

H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion

H91D0 *Veenbossen

Het Witterveld is een heide- en hoogveengebied ten zuidwesten van Assen. Het gebied maakte in het verleden deel uit van de uitgestrekte Smilder venen die ooit grote delen van Noordwest-Drenthe en aangrenzend Friesland bedekten. Vrijwel het gehele oorspronkelijke hoogveengebied is afgegraven. Dit terrein is echter door een samenloop van omstandigheden gespaard gebleven van ernstige ontwatering en afgraving.

In het gebied worden vochtige en droge heidevegetaties, rustend hoogveen en levende hoogveenvegetaties en plaatselijk opgaand bos, enkele schraalgraslanden en open water aangetroffen. Er is een goed ontwikkelde gradiënt van hoogveen naar droge heide op zandgrond aanwezig, waarin alle bijbehorende habitattypen goed ontwikkeld voorkomen. In de heide liggen enkele pingoruïnes.

Storingsfactor	Oppervlakteverlies	Versnippering	Verzuring	Vermesting	Verzoeting	Verziltig	Verontreiniging	Verdroging	Vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering in populatiedynamiek	Bewuste verandering soortensamenstelling
Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	...	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
Droge heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
*Actieve hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
Herstellende hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
Pioniervegetaties met snavelbiezen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	⊗	⊗	⊗	⊗	■	■	■	■

Waterhuishouding

Het Witterveld heeft onder meer aanpassing van de waterhuishouding ten behoeve van de natuurdoelen, zoals die worden vastgelegd in het GGOR. Daarenboven wordt gewerkt aan het realiseren van een grote capaciteit om in tijden van hoge neerslag water langer in het gebied vast te houden. Bij de uitwerking van de waterhuishoudkundige inrichting zal zorgvuldig rekening moeten worden gehouden met de eisen die aan dit 'extreem vasthouden' moeten worden gesteld vanuit de instandhoudingsdoelen. Daarbij moet een precair evenwicht worden gevonden, tussen de ogenschijnlijk elkaar uitsluitende kwetsbaarheden voor waterniveaus in een relatief smal terrein. De maatregelen in het gebied zullen bijdragen aan een gunstiger waterhuishouding voor diverse waterafhankelijke habitattypen. Een knelpunt blijft de hydrologische relatie met de omgeving. Een nader onderzoek, na uitvoering van de huidige plannen, kan meer inzicht geven in de omvang van dit knelpunt.

Landbouw

Voor de landbouw zullen in het kader van het ammoniakbeleid en eventueel indirect vanuit het waterregiem, extra beperkingen voortvloeien uit de aanwijzing als Natura 2000-gebied.

Recreatie

Het gebied is niet ontsloten en alleen langs de randen te beleven. De rust is daardoor gewaarborgd voor kwetsbare soorten van heide en hoogveen zoals

amfibieën, reptielen en zowel broedvogels als niet broedvogels. Van het aangrenzende motorcrossterrein is geen verstoring vastgesteld.

Weidevogelgebied

Onze provincie heeft een grote verantwoordelijkheid voor weidevogelsoorten die juist een zwaartepunt van hun verspreiding in Drenthe hebben liggen, zoals Wulp, Watersnip, Slobeend en Paapje. Het is niet zinvol om per soort voor te schrijven welke dichtheden er minimaal moeten voorkomen. Daarom wordt uitgegaan van een groep weidevogels, met een totale dichtheid van soorten, waarbij deze onderling uitwisselbaar zijn. Er zullen steeds een aantal broedparen en territoria van basissoorten in het gebied aanwezig moeten zijn. De samenhang met natuurgebieden kan er voor zorgen dat er een terrein van voldoende oppervlakte adequaat kan worden beheerd.

Voor het weidevogelgebieden Klatering is sinds 2009 een zogenaamd collectief weidevogelbeheerplan verplicht. Na goedkeuring door Gedeputeerde Staten zal dit plan als toetssteen dienen voor de Dienst Regelingen. Ruimtelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de broedmogelijkheden in deze gebieden zijn vergunningplichtig in het kader van de Natuurbeschermingswet. Daarom zijn het aanbrengen van verharding, bebouwing en beplantingen, of bodemwerkzaamheden en het scheuren van grasland omgevingsvergunningplichtig. Daarbij zal het college van burgemeester en wethouders de benodigde vergunning slechts verlenen, wanneer uit vooronderzoek blijkt, dat de vergunning door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, kan worden verleend. Deze weidevogelgebieden zijn waren bij de tot stand komen van dit bestemmingsplan nog niet begrenst.